

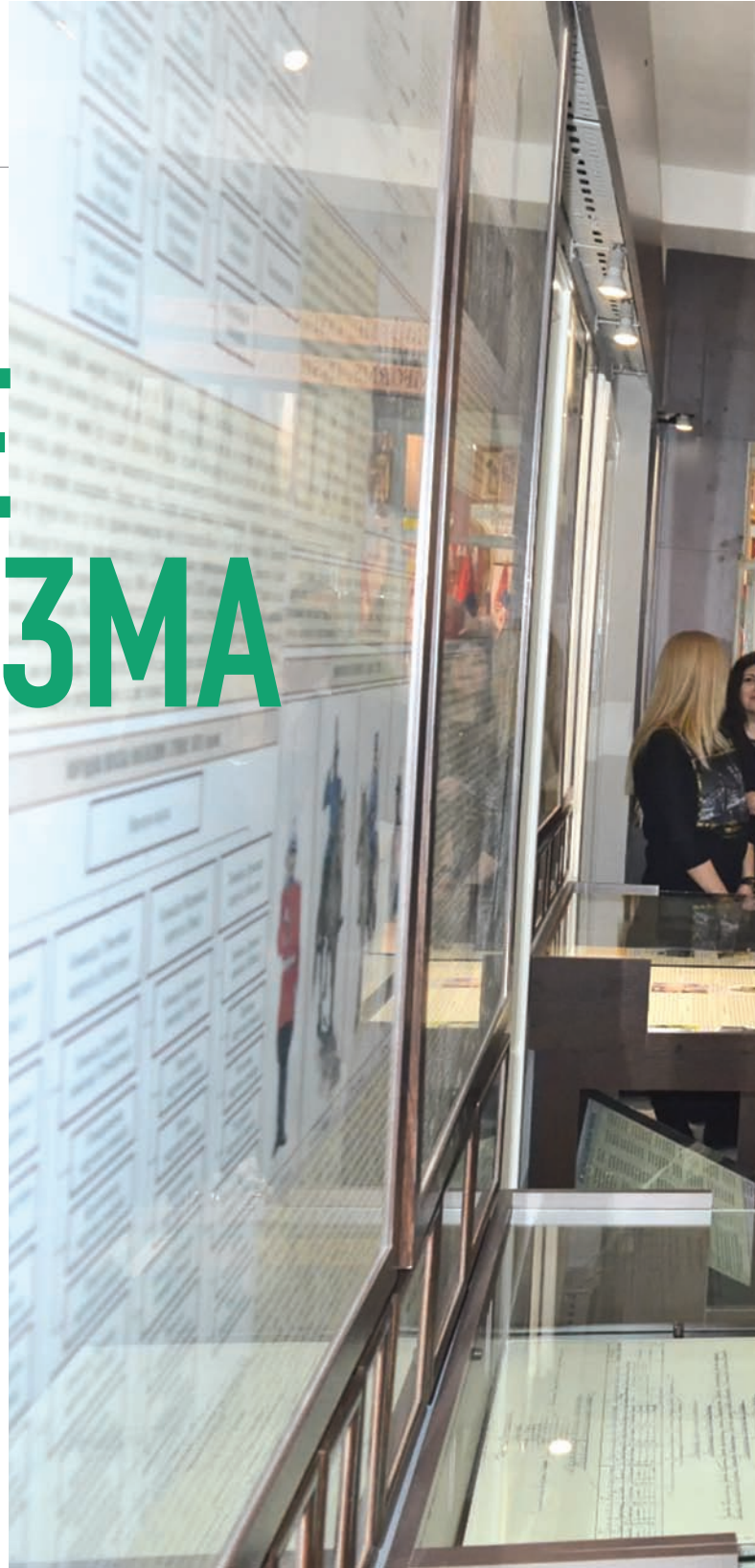
СПОМЕН-СОБА КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ
У НИШУСТЕЦИШТЕ
ПАТРИОТИЗМА

Изложена збирка обухвата око
12.000 фотографија, 1.350 посебно
написаних текстова и докумената,
360 комада наоружања, 250 застава,
ознака, амблема, 290 карата, шема,
скица, 47 униформи...

Већ три месеца у Нишу влада изузетно велико интересовање припадника система одбране и грађана Србије за спомен-собу, која има готово све карактеристике музеја, али због строгих прописа не може да се тако назове. Наиме, музеј, према међународним правно-административним узусима, не сме да буде смештен у објекту где обитава оперативна војска и мора да има заплене кустосе и стручњаке других профила.

Поменута спомен-соба налази се у згради Команде Копнене војске, у њеним ходницима, који су, захваљујући дуготрајном и упорном раду и својеврсним достигнућима у истраживачким искорацима у прошлост припадника тог састава Војске Србије, претворени у својеврсни музеј, који на најбољи начин представља нашу оружану силу од 7. века до данас.

Они који су већ били привилеговани да виде то дело официра, подофицира и цивилних лица на служби у Команди КоВ остали су очарани поставком, порукама које су могли да прочитају у многобројним текстовима, доследношћу тима људи који су непоновљивом истрајношћу и упорношћу „ископали“ и до сада непознате податке, фотографије и предмете, експонатима што „говоре“ историју, снагом патриотизма ко-

ји извире из сваког документа и артефакта и величином јунаштва бранилаца слободе, правде и људског достојанства.

Спомен-соба КоВ-а и гарнизона Ниш, наравно, није доступна само „привилегованима“, већ могу да је походе сви грађани Србије, да се поклоне именима и ликовима јунака који су положили животе на олтар отаџбине и невиних цивила који су себе уградиле у темеље Србије.

Највеће заслуге што је наш систем одбране добио поставку која превазилази музејске оквире и стеге, а зрачи порукама витештва, слободарства, оданости отаџбини и неизмерног човекољубља, припадају команданту КоВ-а генерал -потпуковнику Милосаву Симовићу, који је пре неколико година, са припадницима јединице у Врању, готово ни из чега створио Спомен-собу Четврте бригаде.

Војничка душа

Зграда у којој је спомен-соба изграђена је 1938. године за потребе тада Пете армијске области, а од 2007. ту је смештена Команда Копнене војске. У поставци су представљени бојеви и битке наше војске, српски владари од 7. века до данас, историјат војних формација у Србији, ознаке ранијих и садашњих јединица, команданти армија и дивизија, начелници Генералштаба од 1876. године до данас, министри одбране, заставе од 13. до 21. века, униформе од 1806. године до данас, сви генерали Копнене војске (њих више од 1.500), те личности које имају везу с војском, попут Арчибалда Рајса и Ђорђа Михајловића, чувара српског гробља у Солуну.

– Руководећи се значајем историјске баштине и из поштовања према погинулим браниоцима, посебно у 20. веку, односећи се часно према породицама погинулих, покренули смо акцију унутрашњег уређења зграде, а ускоро и спољашњег, да светли пуним сјајем, како би се на тај начин у Нишу осетила војничка душа. На почетку истраживачких радова рекао сам припадницима Команде да ћемо да радимо, углавном, ван радног времена, да нема дневница, нема слободних сати и дана... Рекао сам, такође, да нећу да се љутим на оне који не могу да ме прате, да им на томе нећу замерити. И кренули смо... Сви. До данашњег дана нико ми није рекао не... То је велики рудник, у коме готово сви имамо посла. Хоћу овим људима најмање за седам година да продужим живот, јер када виде своју фотографију, да неко брине о њима,

живеће дуже. Наша је жеља да сваки грађанин Србије, сваки војник који уђе у ову зграду и посети спомен-собу, на тренутак се подсети да поред своје мајке има још једну лепу, пркосну, добродушну мајку, за коју ће с поносом рећи: „Мајко Србијо, волим те” – каже генерал Симовић.

Експонатима су представљени српско-турски ратови, балкански ратови, Први светски и Други светски рат, ратови на простору СФРЈ 1991. 1998. и 1999. године, када је бомбардована и зграда у којој је формирана спомен-соба. Ту су заставе пукова, бригада и дивизија из Првог светског рата и Другог светског рата...

У спомен-соби, која је саставни део својеврсног музеја, налази се више од 16.000 имена и презимена погинулих војника и старешина, полицајаца и грађана Ниша и околине у српско-турским и балканским ратовима, Првом и Другом светском рату, војници ЈНА страдали у оружаним сукобима на простору СФРЈ, сви војници херојске Треће армије и Копнене војске погинули у агресији НАТО-а и у Копненој зони безбедности.

Историја на длану

У 29 целина забележени су називи јединица од војске кнеза Вишеслава и Радослава у 7. веку, војске кнеза Лазара у 14. веку, до данашњих дана. Затим бојеви и битке, историјат данашњих бригада, бојеви и битке од Деског поља 1042. године и Галипоља 1312, до Косовске и Маричке битке, Солунског и Сремског фронта, потом Паштрика и Кошара 1998. и 1999, те Ораовице 2001. године. Обухваћени су и

ЗА ЧАСТ И ДОСТОЈАНСТВО ПРОФЕСИЈЕ

Под утиском свега оног што је изложено у Спомен-соби Копнене војске у Нишу, ветерани војнообавештајне службе записали су:

„Убијали су нас кроз време постојања и отимали нам наше. Сви репо. Бранили смо и страдали. Јуначки. Духовни храмови и гусле сачуваше део памћења. Заувек. Овде у Нишу, у команди земаљске војске, српски војници уступише места онима који су бранили и земљу и небо, и децу и немоћне, и част и веру. И сачуваше. Овде у Ниш, у команду земаљске војске, треба да дођу и они који би још да убијају и отимају. Да виде ко смо и колико нас има. Кроз векове. Овде у команди земаљске и небеске војске, која постаде и духовни храм, морали би да дођу они који долазе, да виде и схвате шта су наследили. Да би проследили. На многаја лета.”

Ниш од Константина Великог, Медијане, Чегра, Ђеле-куле, те познате личности из јавног, културног и спортског живота града. Може се спознати историја Војне болнице у Нишу до тамошњег новог Клиничког центра.

Поставка о гарнизону обухвата све о 63. падобранској бригади, о Трећој бригади Копнене војске. Следе целине о посетама високих државних и војних руководилаца, краљева, председника, министара одбране и начелника Генералштаба од 1898. до 2018. године, затим цивилно-војна сарадња у 20. веку и почетку 21. века, команданти оперативнo-стратегијског нивоа од 1870. до 2018. године, владари и

председници од 7. до 21. века, попечитељи војни, министри војни и министри одбране од 1811. до данас, те начелници Генералштаба од 1876. до 2018. године, државни грбови, штитови од 7. до 21. века, државне заставе...

У спомен-соби злати се војна инсигнија, надовезује се војна организација од 1804. до 2018, упечатљиве су униформе од 1860. до данашњих дана. Настављају се прикази ратова од средњовековне Србије, Првог и Другог српског устанка... агресије НАТО-а и активности у Копненој зони безбедности, верска служба у 20. и 21. веку, заменици команданата, начелници штабова и помоћници команданата КоВ-а од краја 19. до почетка 21. века.

Стотине непреспаваних ноћи

У музеју се чува реплика лука и стреле и топуза српских витезова, наоружања које је произведено у „Застави“ Крагујевац, макете борбених система и опрема родова у саставу КоВ-а. Ту је и музичка свакодневица у 20. и 21. веку, фотографије генерала од 1872. до 2018. године, официри, подофицири и цивила лице који су радили у згради где је смештена спомен-соба од 1992. до 2018, војне параде од 1904. године 2014. године...

Посетиоци који буду долазили у зграду имаће прилику да виде богату историју и традицију, своје претке, схватиће шта смо били, шта смо у данашње време и шта ћемо бити у будућности. На крају боравка у музеју КоВ-а ваља посетити и спомен-собу вида КоВ, која се налази покрај богослужбеног простора, то јест поред војне капеле Светог Георгија.

Одлазећи из овог специфичног музеја, какав вероватно није на овакав начин устројен нигде на свету, препуни лепих

СИМОВИЋ: ВЕЛИКИ УСПЕХ ВЕЛИКОГ ТИМА

– На десетине људи је у ову спомен-собу уградило део себе у последње две године. Бог ми је подарио одличне официре, њима сам захвалан што смо формирали Спомен-собу Копнене војске, а то су: генерал-мајор Желимир Глишовић, пуковници Владета Балтић, Саша Петровић, Зоран Насковић, Саша Недељковић, Раде Бујић, Мирољуб Петронијевић и Драгиша Станковић, потпуковници Христо Ивановски, Зоран Андоновић и Слађан Христов, мајори Драган Николић, Милан Наћић, Милан Аџемовић, Владимир Филипковић, Давор Недељковић, Иван Стевановић, Драган Миловановић и Стеван Вучић, као и капетани Милан Гујаница, Милош Димитријевић, Игор Војиновић, Владица Аритонович, Ђорђе Димић, Дејан Миленковић и многи други – истиче генерал Симовић.

утисака, обузети емоцијама, не можемо да се отлемо размисљању колико је хиљада часова рада, стотина непреспаваних ноћи, а понајвише љубави уграђено у целину што представља историју најстаријег вида оружаних снага. Сваки текст ишчитан је и редигован најмање седам пута пре него што је постављен. Неки подаци проверавани су и по десет пута. Истраживачки контакти остварени су са људима из скоро целе Србије.

Команда КоВ-а у Нишу данас је својеврсна луча јунаштва, витештва и слободарства. Припадници тог састава Војске Србије достојни су наследници неустрашивих и славних предака. У Спомен-соби Копнене војске, данас, више него икада, видљиво је да Србију има ко да брани! ■

Звонимир ПЕШИЋ